

Als u wordt gestalkt

**Informatie voor
iedereen die
met stalking te
maken heeft**

Colofon

Namens de politie hebben Bianca Voerman en Cleo Brandt, onderzoekspsychologen bij de Landelijke Eenheid, deze uitgave samengesteld in samenwerking met Movisie.

Movisie is het landelijk kennisinstituut voor het sociaal domein. Zij werkt aan een samenleving met veerkracht waarin burgers zoveel mogelijk zelfredzaam zijn. Experts ontwikkelen, verzamelen en verspreiden toepasbare kennis en oplossingen voor sociale vraagstukken.

In deze brochure leest u meer over wat stalking is, wat u er zelf tegen kunt doen, wat de politie doet en wat u kunt verwachten van rechtsbijstand en andere hulpverlening.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Als u wordt gestalkt

Veel mensen krijgen te maken met stalking. Misschien overkomt het u ook. Dan heeft u te maken met iemand die u regelmatig lastigvalt. Het kan gaan om uw ex-partner, maar ook om een collega, een vriend, een familielid of iemand die u vaag kent. Hij* belt u steeds, bestookt u met vervelende e-mails, sms't of appt u. Het ene moment houdt hij van u, dan weer haat hij u. Nog erger wordt het wanneer hij u bedreigt en zegt dat hij u nooit met rust zal laten. Misschien wil de stalker een relatie met u of is hij jaloers, woedend en gefrustreerd. Het kan ook dat u geen idee heeft wie u lastigvalt en waarom.

Stalking kan allerlei gevolgen hebben. Het kan u irriteren, boos of haatdragend maken, maar ook bang of beschaamd. U durft dan bijvoorbeeld steeds minder over straat. U voelt zich bespied. U durft de telefoon niet meer op te nemen. Misschien neemt u maatregelen om uzelf en uw kinderen en familie te beschermen. Kortom: u voelt zich niet meer veilig. En natuurlijk wilt u dat de stalking stopt. De politie kan u hierbij helpen.

*U wilt dat de stalking stopt.
De politie kan u helpen*

** Stalkers kunnen zowel mannen als vrouwen zijn. Meestal is de pleger man en het slachtoffer vrouw. Om die reden wordt in deze brochure de stalker een 'hij' genoemd en het slachtoffer een 'zij'. Mannelijke en vrouwelijke stalkers verschillen nauwelijks van elkaar in de overlast die zij geven; vrouwelijke stalkers zijn niet minder gevaarlijk dan mannelijke stalkers.*

Wat is stalking?

Stalking (in de wet ‘belaging’ genoemd) is een misdrijf. Volgens de wet is belaging: ‘het stelselmatig, opzettelijk en ongewenst inbreuk maken op de privacy van een ander, met het doel de ander te dwingen iets te doen, iets niet te doen of iets te dulden of met het doel vrees aan te jagen’.

Stalking is geen eenmalig incident, maar een patroon van incidenten. De frequentie, aard en ernst van de incidenten bepalen of er sprake is van een misdrijf.

U kunt aangifte doen van stalking als:

- het gedrag van de stalker structureel is;
- hij opzettelijk stalkt;
- hij dit doet om u te dwingen om te reageren of het contact te herstellen of om u bang te maken en dwars te zitten.

Stalking is niet strafbaar als beide partijen elkaar lastigvallen. De stalker is de enige die te ver gaat.

Als het kan, moet u op enig moment aan de stalker duidelijk maken dat u zijn gedrag niet op prijs stelt en

dat hij hiermee moet stoppen. Bij voorkeur doet u dat per aangetekende brief. De politie kan u hierbij helpen.

Stalking is een klachtdelict. Dat betekent dat u bij het doen van aangifte nadrukkelijk vraagt om vervolging van de dader. De politie doet daarna onderzoek, maar het is de officier van justitie die uiteindelijk beslist of uw belager wordt vervolgd.

Het wordt anders als u daarnaast het slachtoffer bent van fysieke mishandeling of bedreiging. In dat geval kan de politie ook ambtshalve onderzoek doen, dus zonder aangifte en zonder dat u hierom vraagt. Zo kan ook de officier van justitie besluiten om ambtshalve te vervolgen.

Wie stalkt er?

Het kan gaan om een ex-partner die het beëindigen van de relatie niet accepteert. De stalker kan ook een familielid of vriend zijn. Soms gaat het om een collega, een vage bekende of iemand die u één keer heeft ontmoet. Stalkers hebben verschillende motieven. De één wil een relatie hebben of herstellen, de ander is gefrustreerd en voelt zich afgewezen en verlaten of vindt dat hem onrecht is aangedaan. Hun motieven kunnen in de loop van de tijd ook veranderen.

De stalker is een ex-partner

Ex-partners reageren op het beëindigen van de relatie soms met bitterheid en woede of blijven u lastigvallen met hun verdriet en afhankelijkheid. En misschien wel met

allebei. De ene dag krijgt u berichten waarin de stalker u zijn eeuwigdurende liefde verklaart, de volgende dag volgt er een scheldkanonnade. Soms is de stalker tijdens de relatie gewelddadig of erg jaloers geweest. Een nieuwe relatie kan leiden tot toenemende jaloezie en agressie bij de ex-partner. De stalker probeert de relatie koste wat kost in stand te houden. In zijn ogen is een negatieve relatie nog altijd beter dan geen relatie.

Behalve een ex-partner, kan de stalker ook een familielid of goede vriend zijn, hoewel dat minder vaak voorkomt. Ook in deze gevallen wordt de stalker gemotiveerd door gevoelens van afwijzing en verlating.

De stalker is een (vage) bekende of onbekende

Sommige stalkers leggen contact, omdat ze uit zijn op een (vriendschappelijke of seksuele) relatie. Deze stalkers gedragen zich lomp en opdringerig of hebben psychische problemen, waardoor de stalker ideeën heeft over de 'relatie' met u die niet stroken met de werkelijkheid.

Het kan ook zijn dat de stalker geen relatie met u wil, maar het idee heeft dat hem onrecht is aangedaan en vindt dat u daar verantwoordelijk voor bent. De stalker zoekt naar vergelding en aandacht voor dit 'onrecht'.

Wat doen stalkers?

De stalker kan heel verschillende acties ondernemen. Bijvoorbeeld: u bij familie, vrienden of collega's in een kwaad daglicht stellen; via kennissen in contact met u proberen te komen; u achtervolgen op straat of 'toevallige' ontmoetingen regelen. Verder kan de stalker ongevraagd op bezoek komen, posten bij uw woning of werk, geweld gebruiken of daarmee dreigen, onder valse voorwendselen informatie over u inwinnen, uw kinderen bedreigen en u vertellen dat hij ze iets zal aandoen, uw eigendommen beschadigen, goederen op uw rekening bestellen, op huis besmeuren of in uw huis komen als u niet aanwezig bent. Mogelijk vertelt de stalker u dat hij u nooit meer met rust zal laten, dat hij alles en iedereen rondom u in de gaten houdt.

De stalker kan veelvuldig en ongevraagd bellen (telefoon-terreur), ongewenste post, sms-berichten en e-mails sturen. Hij kan ook stalken via internet, bijvoorbeeld via WhatsApp en Facebook, en zich toegang verschaffen tot uw account. Ook betreft de stalker de omgeving regelmatig bij zijn acties. Kinderen, vrienden, familie en collega's worden lastiggevallen of hij verspreidt leugens en geruchten over u.

Het begint vaak 'onschuldig'

Sommige stalkers beginnen 'voorzichtig' met lastigvallen en gaan steeds verder. Bijvoorbeeld als zij denken of merken dat hun acties geen effect hebben, soms juist omdat zij zien dat hun acties wel effect hebben (omdat het slachtoffer bang wordt bijvoorbeeld). Andere stalkers beginnen direct na het beëindigen van de relatie al met zeer intimiderend gedrag. Bij beginnende stalking bent u zich misschien nog niet bewust van de aard en de ernst van het probleem en zal u mogelijk nog onderhandelen met de stalker. U denkt misschien dat als u met hem

praat, hij u daarna met rust zal laten. De stalker zal dit echter juist zien als een aanmoediging om door te gaan. Soms begint iemand met stalken, omdat hij wil proberen de relatie te redden; dan zoekt de stalker voortdurend contact met u om tot verzoening te komen. Daarna wordt het stalken vaak een doel op zich en misgunt hij u een leven zonder hem. De stalker zal op allerlei manieren proberen macht over u te krijgen en te houden. De hardnekkige stalker kenmerkt zich door extreme vasthoudendheid en dwingend gedrag.

Stalking kan de vorm van een verslaving aannemen. Hoewel de aanleiding tot stalking soms redelijk lijkt, is stalking zelf dat niet. De behoefte aan contact is voor de stalker een soort verslaving geworden. Elk nieuw contact en elke reactie (ook als die negatief is!) voedt de verslaving. **Daarom is geen contact de beste remedie!** 'Mediation' is om die reden bij stalking ook niet effectief.

Welk risico loopt u?

Wat gaat de stalker doen? Wat kan ik van hem verwachten?

Hoe lang gaat dit nog door? Hoe ver gaat hij? Veel mensen maken zich vooral zorgen over geweld, maar ook het voortduren van de stalking is een risico: de voortdurende onzekerheid en intimidatie kunnen grote gevolgen hebben voor uw gezondheid en veiligheid. Het gedrag en de persoonlijkheid van de stalker zeggen iets over het risico dat u loopt. Dit risico bepaalt ook de stappen die u samen met de politie kunt zetten om het stalken te (doen) stoppen. De volgende vragen kunnen u inzicht geven in het risico dat u loopt:

Investeert de stalker veel tijd, geld en/of energie?

Een stalker die veel tijd, geld en/of energie investeert zal doorgaans minder snel ophouden met stalken.

Wordt de stalking de laatste tijd erger (vaker/heviger/beangstigender)?

Als de stalking escaleert kan dat reden tot zorg zijn, omdat dit het risico dat u loopt kan verhogen.

Is de stalker een ex-partner?

Ex-partner stalkers gaan van alle stalkers het vaakst over tot geweld. Indien de stalker uw ex-partner is, loopt u daarom meer risico dat de stalker geweld zal gebruiken. Dit geldt zeker indien de stalker al tijdens de relatie geweld gebruikte of u bedreigde met de dood.

Is er nog (verplicht) contact tussen u en uw stalker?

Voortdurend contact tussen u en uw stalker (bijvoorbeeld omdat u samen kinderen heeft en er gezamenlijk een ouderschapsplan opgesteld moet worden) verhoogt het risico dat de stalking zal blijven doorgaan.

Soms begint iemand met stalken, omdat hij wil proberen de relatie te redden

Zijn er conflicten over gezamenlijke kinderen of bezittingen?

Strijd over het gezag en/of de zorg voor de kinderen of over materiële (en financiële) kwesties doet het risico op geweld toenemen. Het kan gaan om strijd onderling of in een juridische context.

Heeft de stalker u fysiek benaderd of zich toegang verschaft tot uw woning?

Een stalker die uw fysieke nabijheid opzoekt of die ongevraagd en ongewild uw woning betreedt, vormt een groter risico op geweld.

Heeft de stalker eerder geweld gebruikt?

Mensen zijn gewoontedieren en gedragen zich vaak hetzelfde in vergelijkbare situaties. Dat geldt ook voor geweld. Een stalker die al eerder gewelddadig was, vormt een groter risico op geweld.

Heeft de stalker uw spullen vernield?

Als de stalker opzettelijk uw spullen vernield of beschadigd

heeft tijdens de periode van stalking, verhoogt dit het risico op geweld tegen personen.

Heeft de stalker aangegeven ten einde raad te zijn?

Als de stalker tegen u of iemand in zijn omgeving heeft aangegeven dat hij ten einde raad is en geen andere uitweg meer ziet dan geweld te gebruiken, is dat zorgwekkend.

Heeft de stalker expliciet gedreigd met geweld, moord of zelfmoord?

Stalking kan in uitzonderlijke gevallen voorafgaan aan ernstig geweld. Daarom is het van belang het dreigen met moord of ideeën en fantasieën rond geweld serieus te nemen. Een stalker die dreigt met zelfmoord, is behalve een risico voor zichzelf, soms ook een gevaar voor anderen. Dreigen met zelfmoord of dreigen om zichzelf letsel toe te brengen, kan overigens ook worden gedaan om anderen te manipuleren of ergens toe te dwingen.

Heeft de stalker iets met wapens?

Als u informatie heeft dat de stalker een mes of ander (vuur)wapen bezit of daar ervaring mee heeft, verhoogt dit het risico dat u loopt.

Heeft de stalker problemen die veroorzaakt worden door middelengebruik?

Alcohol- of druggebruik kan van invloed zijn op de stalker. Sommige stalkers veroorzaken vooral overlast als ze onder invloed zijn, ze verliezen dan hun zelfbeheersing.

Heeft de stalker recent een ingrijpend verlies ervaren dat veel stress oplevert?

In het geval van de ex-partner stalker gaat het hier niet om het verbreken van de relatie (de aanleiding voor de stalking). Als mensen een verlies ervaren worden ze uit het lood geslagen. Het kan risicoverhogend zijn als de stalker bijvoorbeeld zijn baan net is kwijtgeraakt of als een van zijn dierbaren is overleden.

Bent u erg bang?

Uw gevoel van onveiligheid en dreiging is vaak een goede indicator. Neem dat serieus. Als u een relatie met uw stalker heeft gehad, kunt u wellicht goed inschatten waartoe hij in staat is.

Contact wijkagent:

Als u zich zorgen maakt over het risico dat u mogelijk loopt, bespreek dan uw zorgen met anderen en neem zo snel mogelijk contact op met de wijkagent of iemand anders van de politie.

Stalking als een vorm van huiselijk geweld

Stalking kan onderdeel zijn van huiselijk geweld (mishandeling door iemand uit de huiselijke kring of familie). Vaak wordt huiselijk geweld gepleegd door ex-partners die zich op de een of andere manier toegang tot het huis van hun slachtoffers verschaffen.

Stalking door ex-partners loopt vaker uit op geweld. De dreigingen en intimidatie en soms lichamelijk geweld vinden dan plaats in of rond de woning van hun ex, soms in het bijzijn van kinderen. Als dit gebeurt, waarschuw dan direct de politie: bel 112. De politie

kan direct het nodige doen om het geweld te laten stoppen en de dader op te sporen.

Gevolgen voor het slachtoffer

Als u structureel wordt lastiggevallen, maakt de stalker een enorme inbreuk op uw privéleven. Ook op momenten dat de stalker niet actief is, kan uw leven beheerst worden door gevoelens van angst en dreiging. Naarmate de stalking langer duurt, gaat dit uw leven meer en meer beheersen. Dan heeft de stalker alsnog wat hij wil: dat u zoveel mogelijk met hem bezig bent, in werkelijkheid of in gedachten. U kunt een voortdurende spanning ervaren met gevolgen als angst, achterdocht, extreme schrikreacties, concentratiestoornissen, slaapstoornissen, slechte eetlust, vermoeidheid, spier- en hoofdpijn.

Gevolgen voor kinderen

Stalking kan een schadelijke invloed hebben op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Vooral als de stalker hun niet-verzorgende vader of moeder is. Bijvoorbeeld als de stalkende ouder geen omgang heeft met zijn

kinderen, hij daar wanhopig of boos van wordt en tot stalking overgaat. Ook kan de stalker proberen via de kinderen informatie in te winnen over u. Tijdens de periode dat de stalking voortduurt, is het belangrijk dat u geen direct contact hebt met de stalker. Het is beter om noodzakelijk contact over de kinderen of gedeelde bezittingen via anderen te laten lopen. Ook moet het risico dat de stalker vormt, meewegen in beslissingen over de omgang met de kinderen.

Bij kinderen kunnen als gevolg van stalking dezelfde verschijnselen ontstaan als bij volwassenen. Verandering in gedrag op school kan een belangrijk signaal zijn.

Als u structureel wordt lastiggevallen, maakt de stalker een enorme inbreuk op uw privéleven

Wat te doen bij stalking?

Veel mensen die worden gestalkt, voelen zich bang en machteloos. Toch kunt u zelf ook veel doen. Hieronder enkele voorbeelden:

- Vraag om een vaste contactpersoon bij de politie.
- Reageer niet op contactpogingen door de stalker. Elk contact, hoe negatief ook, is een aanmoediging voor de stalker om door te gaan. Heeft u een voicemail met een persoonlijke boodschap? Verwijder deze, want ook uw stem horen kan de stalker aanmoedigen weer te bellen.
- Verzamel bewijsmateriaal en bewaar dit zorgvuldig (voor politieonderzoek); geef desnoods een kopie van dit archief aan iemand die u vertrouwt, als u bang bent dat de stalker het van u steelt.
- Informeer mensen die u kunt vertrouwen over wat er gaande is; laat hen eventueel een foto zien van degene die u stalkt. Als de stalker geen contact kan krijgen met u, neemt hij misschien contact op met mensen in uw omgeving. Vertel familie, vrienden en burenen dat ze geen informatie over u aan de stalker mogen geven. Vraag ook of ze het u willen melden als de stalker contact met hen heeft opgenomen of ze de stalker hebben gesignaleerd in uw omgeving. Zoek ook steun en waardering van mensen in uw omgeving.
- Ga na welke informatie de stalker over u ter beschikking heeft. Wat deelt u via internet over uw leven? Tot welke gegevens heeft de stalker toegang? En is het nodig om bijvoorbeeld uw wachtwoorden te wijzigen en/of informatie online te verwijderen?
- Hoe is de beveiliging van uw computer, woon- en werkomgeving? Soms kunnen kleine maatregelen veel effect hebben. Voorkom dat de stalker eenvoudig toegang heeft tot uw omgeving.
- Als de stalker u volgt, probeer dan voortaan zoveel mogelijk samen met anderen te reizen en varieer zo mogelijk de routes die u neemt.
- Beperk de overlast die het contact door de stalker geeft. Is er sprake van overlast via de telefoon of e-mail? Neem een tweede telefoonnummer en e-mailadres dat u alleen deelt met mensen die u vertrouwt. Zo verzamelt u nog steeds bewijsmateriaal op uw oorspronkelijke telefoon en e-mail, maar kunt u ook ongestoord met anderen communiceren en bepaalt u zelf wanneer u met de contactpogingen van de stalker wordt geconfronteerd.
- Maak in overleg met de wijkagent of iemand anders van de politie een veiligheidsplan als u bang bent dat de stalker in staat is om geweld te gebruiken. Onderdeel van dit plan is het klaarzetten van een tas of koffer met geld, betaalpasje of creditcard, ziektekostengegevens, de belangrijkste papieren, sleutels, medicijnen, kleding en andere spullen voor als u ineens moet vluchten.
- Soms is contact met de stalker onvermijdelijk en staat hij ineens voor uw neus. Denk van tevoren na over hoe u dan het best kunt reageren.

Via Slachtofferhulp Nederland kunt u contact leggen met lotgenoten

Probeer een discussie en escalatie te voorkomen. Hou het contact zo kort mogelijk en ga niet inhoudelijk in op vragen van de stalker.

- Informeer uzelf over de risico's van de stalking en wat u kunt doen om de stalker te stoppen.

Praktische en emotionele steun

Stalking kan een grote impact op uw leven hebben. Misshien heeft u behoefte aan hulp bij de verwerking van alle ervaringen. Of lukt het niet om een einde te maken aan het stalken, omdat u het moeilijk vindt om voor uzelf op te komen. Of bent u mishandeld door uw ex-partner waardoor u zich extra bedreigd en

machteloos voelt. Dan is het goed om te weten waar u terecht kunt. Er zijn instellingen voor hulpverlening aan slachtoffers en getuigen van huiselijk geweld en stalking. Ook zijn er netwerken van gespecialiseerde advocaten. Via Slachtofferhulp Nederland kunt u contact leggen met lotgenoten. Verderop in de brochure vindt u adressen en informatie over deze organisaties en instanties.

Als u iemand kent die wordt gestalkt

Veel slachtoffers van stalking denken dat zij er alleen voor staan. Als u iemand kent die regelmatig wordt lastiggevallen door een stalker, wijst u deze persoon dan op de mogelijkheden van de politie of geef deze folder. Juist omdat stalking zo'n invloed heeft op de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer, zullen velen zich hierin geïsoleerd voelen. U kunt het slachtoffer steunen bij het zoeken van hulp bij politie, hulpverlening of rechtshulp.

Melding of aangifte

Als u de politie meldt dat u regelmatig wordt lastiggevallen door een stalker, dan wordt uw informatie in de computer vastgelegd. De politie beoordeelt de inhoud van de melding.

Vervolgens kan de politie een afspraak met u maken om de problemen te inventariseren en om samen met u een plan te maken om de stalker te laten stoppen. Hoewel een melding van een strafbaar feit vaak voldoende kan zijn om verder onderzoek in te stellen, is dat voor stalking niet het geval. Om stalking strafrechtelijk te kunnen vervolgen en onderzoek te doen, is altijd een aangifte nodig. De aangifte is een procesverbaal waarin de politie beschrijft wat u over de situatie vertelt. Ook verzoekt u daarin de politie om verder onderzoek te doen. Het procesverbaal is een officieel, door u ondertekend document. De politie doet alleen verder onderzoek als u daar bij de aangifte uitdrukkelijk om vraagt en u ook na een aantal

dagen nog achter uw verzoek om vervolging staat. Dit wordt ook wel 'klachte' genoemd (stalking is namelijk een klachtdelict).

In noodsituaties waarbij de stalker u direct bedreigt, uw spullen vernielt of bijvoorbeeld uw woning probeert binnen te komen, belt u direct 112. De politie zal zo snel mogelijk bij u komen om de acute dreiging te stoppen. Als de stalker iets strafbaars doet, neemt de politie hem mee naar het bureau. Dan wordt de pleger dus op heterdaad aangehouden. Omdat er niet altijd voldoende bewijs is, heeft de politie niet altijd mogelijkheden om de stalker aan te houden en strafrechtelijk in te grijpen.

Soms heeft de politie geen mogelijkheden om de stalker aan te houden. U kunt dan met het gevoel achterblijven dat de politie u niet direct helpt en de stalker alleen maar wegstuurt. Toch is het belangrijk dat u de politie blijft bellen. De politie kan dan alle waarnemingen vastleggen in een politieregister. De politie verzamelt informatie om daarmee uiteindelijk (met 'gestapelde' feiten) wel degelijk strafrechtelijk op te kunnen treden en de stalker te vervolgen.

En dan: het stappenplan

Omdat stalking hardnekkig is, kan de politie dit meestal niet met een eenmalig optreden laten stoppen. Samen met u maakt de politie een plan van aanpak om de stalker te stoppen.

In alles wat de politie doet, staat uw veiligheid voorop. Dat betekent ook dat de politie u op de hoogte houdt van wat er nog staat te gebeuren - en dat u de politie op de hoogte houdt van nieuwe ontwikkelingen of veranderingen in uw situatie. Afhankelijk van de ernst van het stalken en het risico voor uw veiligheid, maakt de politie met u een volledig stappenplan (fase 1-2-3), of adviseert de politie u om direct aangifte te doen (fase 3).

Het stappenplan omvat:

Fase 1: informatief contact met de politie, logboek bijhouden, toestemming voor een gesprek met de stalker, eventueel doorverwijzen naar hulpverlening.

Fase 2:

normstellend gesprek met de stalker, aanbod van hulp (vrijwillig) aan de stalker.

Fase 3:

aangifte en strafrechtelijk onderzoek, verplicht aanbod van hulp aan de dader.

Fase 1

Om stalking te stoppen zijn goede samenwerking en heldere afspraken onmisbaar. Wat is nodig voor de oplossing van het probleem?

- U houdt zelf schriftelijk bij wat de stalker doet met een logboek waarin u datum, tijd, locatie en duur van de handelingen noteert en hoe u wordt gestalkt (bijvoorbeeld achtervolgen, WhatsApp, bellen), ook noteert u of hier

getuigen van waren (buren, vrienden, collega's); u maakt zo mogelijk foto's en neemt telefoongesprekken op; u bewaart email-, sms- en social media-berichten en noteert voor uzelf ook de naam van de politieagent die uw zaak behandelt.

- Met de politie bespreekt u het plan van aanpak. Dit plan kan variëren van een normstellend gesprek met de stalker tot het direct doen van aangifte en het starten van een strafrechtelijk onderzoek tegen de stalker.
- U houdt de politie op de hoogte van veranderingen of nieuwe ontwikkelingen, zoals ander stalkinggedrag.
- U zoekt zelf op geen enkele wijze contact met de stalker of bespreekt met de politie hoe en wanneer u wel contact legt, bijvoorbeeld om de omgang met de kinderen te regelen.
- U gaat ermee akkoord dat de politie een 'normstellend' gesprek voert met de stalker om tot afspraken te komen.

Meer dan de helft van de stalkers stopt na een gesprek met de politie

Dit gebeurt alleen in gevallen waarin zo'n gesprek naar verwachting leidt tot het stoppen van de stalking.

Fase 2

Vaak denken slachtoffers van stalking dat de stalker ongevoelig is voor een gesprek met de politie of dat dit het gedrag van de stalker alleen verergert. Als de stalking nog niet zo lang aan de gang is en de inschatting van de risico's dit toelaat, kiest de politie vaak voor dit gesprek. Hierin wordt de stalker officieel verteld dat hij zich schuldig maakt aan een misdrijf. Ter ondersteuning van dit gesprek kunt u de politie een kopie geven van de brief die u aan uw stalker heeft geschreven dat hij moet stoppen. Op deze

wijze krijgt de stalker een kans ermee op te houden voordat tegen hem een strafrechtelijk onderzoek wordt gestart. De praktijk leert dat meer dan de helft van de stalkers besluit na zo'n gesprek te stoppen. Gaat de stalker toch door na dit gesprek, dan loopt hij meer risico om te worden vervolgd als er aangifte tegen hem wordt gedaan. Hoewel deelname aan zo'n normstellend gesprek voor de stalker vrijwillig is, dringt de politie wel aan. Ook zal de politie hem duidelijk maken dat doorgaan met stalken strafrechtelijke consequenties voor hem kan hebben. De politie biedt hem een laatste mogelijkheid om vervolging te voorkomen door zelf met het strafbare gedrag te stoppen.

Fase 3

Als de stalker na dit gesprek besluit om toch door te gaan met stalken, kan de politie een aangifte van u opnemen en een onderzoek starten. Het kan ook dat u op grond van uw informatie en de risicotaxatie van de politie, het advies krijgt om direct aangifte te doen. Op basis van de aangifte start de politie een onderzoek. De

resultaten van dit onderzoek worden daarna voorgelegd aan de officier van justitie. De officier van justitie kan besluiten dat de stalker moet worden aangehouden, eventueel vast blijft zitten en voor een rechter moet verschijnen. De rechter kan naast het uitspreken van een straf ook een straat- en contactverbod opleggen.

U heeft het recht om te weten hoe het staat met het onderzoek; de politie houdt u op de hoogte als u dit wilt. Ook hebt u het recht om via de rechter een schadevergoeding te vragen. Dit kunt u kenbaar maken aan de politie of bij de officier van justitie. U vult hiervoor een voegingsformulier in. Als uw schade moeilijk te bepalen is, kan een advocaat of Slachtofferhulp u helpen. Zodra de stalker weer vrijkomt, zullen politie en justitie uw veiligheid zoveel mogelijk helpen waarborgen. Zo kan de politie bijvoorbeeld een aantekening maken bij uw adres in de computer. Daardoor kan zij sneller reageren bij een melding.

Alarmsysteem: AWARE

Als er sprake is van voortdurende en ernstige overlast, dan is het mogelijk om een alarmsysteem met u mee te dragen.

Dat is het zogenoemde AWARE-alarm. U kunt met dit beveiligingssysteem direct de politie waarschuwen als er gevaar dreigt. Veel gemeenten bieden deze mogelijkheid aan slachtoffers van stalking of ernstige bedreiging. Vraag hiernaar bij de politie of bij Veilig Thuis in uw gemeente (Veilig Thuis heeft een gratis telefoonnummer: 0800-2000).

Alternatieven voor een strafzaak

Huisverbod

Loopt u direct gevaar vanwege huiselijk geweld, dan kan de pleger een huisverbod (tevens contactverbod) opgelegd krijgen nadat de politie een melding van u heeft gekregen en de situatie heeft beoordeeld. Een huisverbod is een bestuurlijke maatregel die de burgemeester oplegt. De duur ervan is beperkt tot tien dagen, eventueel verlengd met 18 dagen, dus maximaal 28 dagen. Is de stalker minderjarig of woont hij niet permanent

bij u, dan kan hij geen huisverbod krijgen.

Dading (herstelrecht)

In de lichtere gevallen van stalking kan de officier van justitie besluiten om schriftelijke afspraken met u en de stalker te maken. In zo'n overeenkomst kan bijvoorbeeld staan dat de stalker moet stoppen met zijn gedrag en hulp moet zoeken.

Sommige stalkers zullen hiermee instemmen, omdat ze weten dat ze anders voor de rechter moeten verschijnen.

Men noemt deze procedure 'dading'. Het is een alternatief voor een strafproces en zet de stalker soms genoeg onder druk om te stoppen met zijn gedrag. Als de stalker zich niet aan de vastgelegde afspraken houdt, kan de officier van justitie alsnog besluiten de zaak voor de rechter te brengen. Ook kan de officier van justitie besluiten om een zaak te seponeren, onder voorwaarde dat de stalker stopt met zijn gedrag en zich onder behandeling van een hulpverlener stelt. Er vindt dan geen vervolging plaats. Maar als de stalker niet stopt met het gedrag, dan kan de officier

de zaak alsnog voor de rechter brengen.

Spreekrecht voor slachtoffers

Als het tot een rechtszaak bij de strafrechter komt, heeft u als slachtoffer spreekrecht. Zowel schriftelijk als mondeling heeft u het recht om tijdens de zitting het woord te voeren. U kunt dan laten weten wat het effect van de stalking op uw leven is. Dit spreekrecht en de mogelijkheid om een schriftelijke verklaring in te dienen, geeft slachtoffers van ernstige misdrijven (dus ook van huiselijk geweld en sommige stalkingzaken), de mogelijkheid om hun stem te laten horen. U bepaalt zelf of u hiervan gebruik wilt maken. Meestal kiezen slachtoffers voor een schriftelijke verklaring. Slachtofferhulp of uw advocaat kan u hierbij begeleiden en eventueel een brief namens u voorlezen tijdens de zitting.

Civielrechtelijke mogelijkheden

Tot nu toe is beschreven welke strafrechtelijke mogelijkheden u heeft om samen met de politie stappen tegen de

stalker te ondernemen. Daarnaast kunt u ook civielrechtelijke stappen zetten. Zo'n procedure moet u zelf starten met behulp van een advocaat. Bij een civiele rechter kunt u via een kort geding uw zaak voorleggen aan de rechter. U kunt dan aan de rechter vragen om bijvoorbeeld de stalker een straat- en contactverbod op te leggen of de geleden schade te laten vergoeden. Als u zo'n procedure wil starten, heeft u een advocaat nodig die u aanvankelijk zelf moet bekostigen. Later kunt u (een deel van) de kosten verhalen op de

stalker. Als u weinig inkomen heeft, kunt u in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten. Informatie over het vinden van een advocaat, over de eventuele vergoeding of uitleg over de civielrechtelijke mogelijkheden, vindt u op www.hetjuridischloket.nl. De ervaring leert dat een strafrechtelijk contactverbod effectiever is dan een civielrechtelijk contactverbod. Dit komt mede doordat civielrechtelijke procedures veel inspanning vergen. Zo moet u zelf via uw advocaat het bewijs aanleveren dat de stalker het contactverbod heeft overtreden of contact zoeken met de stalker vanwege een dwangsom. Dan is er toch weer contact met de stalker, wat niet wenselijk is. Overigens kunnen de strafrechtelijke procedure (via de politie) en de civielrechtelijke procedure (via een advocaat) gelijktijdig lopen en kan de informatie over de stalking in beide zaken gebruikt worden. Informeer hiernaar bij uw advocaat; hij of zij kan ook beoordelen welke procedure voor u het beste is.

Hulp voor de stalker

Vaak heeft de stalker zelf de nodige problemen. Behalve dat het stalken voor u moet stoppen, wil de politie ook bijdragen aan het doorbreken van de negatieve spiraal waarin de stalker zich bevindt. Als de stalker geen passende hulp krijgt, is het risico groot dat hij zijn gedrag in de toekomst zal herhalen. Tijdens de bemoeienis van de politie (fase 2) wordt daarom zo snel mogelijk een hulpaanbod aan de stalker gedaan. In eerste instantie is dat vrijwillig. Mocht er een strafrechtelijk onderzoek volgen (fase 3), dan zal ook bekeken worden in hoeverre de stalker in aanmerking komt voor verplichte daderhulpverlening. Daartoe zijn in veel politieregio's samenwerkingsafspraken gemaakt met justitie en instellingen voor (verplichte) daderhulpverlening.

De ervaring leert dat een strafrechtelijk contactverbod effectiever is dan een civielrechtelijk contactverbod

Waar kunt u terecht voor informatie?

Voor informatie over de strafbaarheid van stalking, een informatief gesprek, melding of het doen van aangifte:

Politie

Neem contact op met de politie; bel 0900-8844 of kijk op www.politie.nl voor het politiebureau bij u in de buurt. Als er sprake is van acuut gevaar belt u 112.

Veilig Thuis

Voor informatie en advies of het doen van een melding en verzoek om hulp. Bel (gratis) 0800-2000 of kijk op www.vooreenveiligthuis.nl.

Voor juridische informatie, advies en gespecialiseerde advocaten:

Het Juridisch Loket

Biedt u alle informatie over juridische procedures en de mogelijkheden voor rechtsbijstand en rechtshulp. De loketten zijn gevestigd in de grote plaatsen in Nederland. Kijk daarvoor op www.hetjuridischloket.nl.

Telefoon: 0900-8020 (€ 0,25 per minuut).

Raad voor Rechtsbijstand

Op www.rvr.org vindt u informatie over civiele procedures, rechtsbijstand, gespecialiseerde advocaten, informatiefolders en bereikbaarheid.

LANGZS, Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zeden Slachtoffers

Dit is een netwerk van gespecialiseerde advocaten in bijstand aan slachtoffers van gewelds- en zedendelicten in alle juridische procedures (strafrecht, civiel recht, klachtencommissies, commissies meldpunten seksueel misbruik, enz.). Website: www.langzs.nl en e-mail: info@langzs.nl.

Vereniging voor vrouw en recht 'Clara Wichmann'

Op www.vrouwenrecht.nl vindt u o.a. rechtshulpverleners die onder meer zijn gespecialiseerd in personen- en familierecht en (seksueel) geweld tegen vrouwen.

Voor praktische en emotionele ondersteuning:

Stichting Zijweg

Stichting Zijweg steunt vrouwen en hun kinderen die te maken hebben (gehad) met (ex)-partnergeweld en behartigt hun belangen (www.stichtingzijweg.nl).

MIND Korrelatie

MIND Korrelatie biedt advies en ondersteuning. Bel 0900-1450 (€0,15 per minuut) of kijk op <https://mindkorrelatie.nl/>.

Sensor (sos telefonische hulpdienst)

Telefonisch advies en doorverwijzing via nummer 0900-0767 (€0,05 per minuut) of kijk op www.sensor.nl.

Voor praktische en emotionele ondersteuning na een melding of aangifte bij de politie:

Slachtofferhulp Nederland
Bel 0900-0101 of bel via de politie. U wordt dan doorverbonden met het bureau bij u in de regio.

Op www.slachtofferhulp.nl/gebeurtenissen/stalking/ staat uitgebreide informatie over stalking en wat Slachtofferhulp voor u kan doen. Slachtofferhulp biedt u vooral praktische steun bij het tegengaan van stalking, maar kan u ook doorverwijzen naar instanties die u kunnen helpen bij de verwerking ervan. Ook zijn zij op de hoogte van lotgenoten-groepen.

Overige informatie:

www.vooreenveiligthuis.nl
Deze website informeert slachtoffers, plegers en omstanders van huiselijk geweld en geeft ook een overzicht van Veilig Thuis bij u in de buurt.

www.huiselijkgeweld.nl

Deze website, beheerd door Movisie en Tekstbureau Alfa in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, biedt veel informatie over het thema huiselijk geweld en regionale adressen waar u voor hulp terecht kunt. Kijk ook onder het dossier Stalking: <https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/stalking>

<https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/huisverbod>

Dit dossier op www.huiselijkgeweld.nl geeft informatie over de procedure van het tijdelijk huisverbod en hoe de gemeente, politie en hulpverlening hierin samenwerken.

Safetyned.org

SafetyNed is een coöperatie van vier vrouwenopvangorganisaties en is de online expert voor huiselijk geweld. Zij biedt kennis en tools om veilig online te kunnen zijn.

Eerste hulp bij stalking:

Praktische tips voor slachtoffers, hulpverleners en politie (boek)
Bianca Voerman en Cleo Brandt, Uitgeverij De Tijdstroom,
ISBN 9789058982957.

